

Pacientu līdzestības trūkuma cēloņi antihipertensīvās terapijas laikā farmaceita skatījumā

*Aija Šolmane, Inga Urtāne, Kristīne Spalva¹,
Silvija Bērziņa, Dace Bandere*

*Rīgas Stradiņa universitāte, Farmācijas fakultāte, Latvija
¹ Latvijas Universitāte, Medicīnas fakultāte*

II

Ievads. Arteriālās hipertensijas gadījumā nepareiza un neregulāra zāļu lietošana līdzestības trūkuma dēļ pacientiem var radīt smagas sekas un pat invaliditāti. Noskaidrojot neatbilstošas zāļu lietošanas biežākos cēloņus, iespējams veikt uzlabojumus farmaceitiskās aprūpes ietvaros, sekmējot antihipertensīvās terapijas efektivitāti un drošību ilgtermiņā.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis bija noskaidrot pacienta līdzestību ietekmējošos faktorus antihipertensīvās terapijas laikā. Laika posmā no 2013. gada decembra līdz 2014. gada janvārim tika veikts kvantitatīvs pētījums, iekļaujot pacientus ar diagnosticētu arteriālo hipertensiju, kas apmeklēja SIA "Sl.c." Neretas aptieku antihipertensīvo medikamentu iegādei. Dalība pētījumā bija brīvprātīga, aizpildot aptaujas anketu aptiekas apmeklējuma laikā. Par katru pacientu tika reģistrēti pamatdati – dzimums, vecums, izglītība, papildus atzīmējot arī saņemto terapiju, lietošanas režīmu un to ietekmējošos faktorus. Iegūtie dati tika statistiski analizēti, izmantojot *SPSS* un *Microsoft Excel* programmu.

Rezultāti. Apkopoti dati par 52 pacientiem (vidējais vecums $61,4 \pm 10,7$ gadi), no kuriem 31 (59,6%) pacients bija sieviete. Vidējais antihipertensīvās terapijas ilgums bija $9,7 \pm 2,4$ gadi. Visbiežāk pētījumā iekļauto pacientu antihipertensīvā terapija sastāvēja no 2 vai 3 vienlaicīgi parakstītām zālēm – 31 (59,6%) pacientam, retāk tika parakstītas tikai 1 vai 4 un vairāk zāles, attiecīgi 15 (28,8%) un 6 (11,5%) pacientiem. Lai gan lielākā daļa pacientu ($n = 33$; 63,5%) precīzi nosauca lietotās zāles un to devas, gandrīz trešdaļa pacientu ($n = 15$; 28,8%) uz šo jautājumu atbildēja kļūdaini, no kuriem statistiski ticami biežāk saņēma 2 vai 3 antihipertensīvos līdzekļus ($n = 9$; 17,3%), retāk 1 vai 4 un vairāk šīs grupas zāles ($n = 1$; 1,9% un $n = 5$; 9,6%; $p = 0,003$).

Vairums pacientu zināja zāļu lietošanas iemeslu ($n = 42$; 80,8%), tomēr daļai pacientu tas bija neskaidrs ($n = 10$; 19,2%), biežāk pacientiem ar 2 vai 3 vienlaikus lietotu zāļu terapiju ($n = 9$; 17,3%). Zāļu lietošanas instrukcijas vienmēr izlasa tikai 9 (17,3%) pacienti, biežāk tās tiek lasītas reti ($n = 33$; 63,5%) vai netiek lasītas ($n = 10$; 19,2%), kā iemeslu minot to sarežģīto saturu ($n = 14$; 32,6%). Apmēram trešdaļa pacientu ($n = 15$; 28,8%) atzina, ka nav informēti par saņemto zāļu blakusparādībām. Antihipertensīvo terapiju pēc individuālas vajadzības lietoja 12 (23,1%) pacienti, daži izvēlējās mazāku ($n = 7$; 13,5%) vai pat lielāku ($n = 1$; 1,9%) zāļu devu.

Secinājumi. Neskaidrs zāļu lietošanas iemesls ir viens no biežāk novērotajiem pacientu līdzestības trūkuma cēloņiem. Šī tendence pieaug kombinētās antihipertensīvās terapijas laikā. Pacienta individuālās antihipertensīvās terapijas zāļu atpazīstamības veicināšana, ārsta parakstītās zāļu devas atgādināšana un zāļu instrukciju izskaidrošana farmaceitiskās aprūpes ietvaros var veicināt pacientu līdzestību.